

РЕШЕНИЕ

№ 287

гр. Варна, 09.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Юлия Р. Бажлекова

Членове: Даниела Св. Христова
мл.с. Александър В. Цветков

при участието на секретаря Елка Н. Иванова
като разгледа докладваното от Даниела Св. Христова Въззивно гражданско дело № 20213100502905 по описа за 2021 година

Производството е образувано въз основа на въззивна жалба, подадена от на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ при МВР срещу решение № 1252 от 04.10.2021 г., постановено по гр. д. № 6123 по описа за 2021 г. на Районен съд - Варна, с което е осъдена да заплати на ИВ. ИВ. Я., сумата от 4651.35 лева, представляващи допълнително възнаграждение за положен извънреден труд за периода от 01.01.2018 г.- 31.03.2020 г. , ведно със законната лихва върху тази сума от датата на депозиране на исковата молба 27.04.2021г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 178, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 187, ал. 5, т. 2 от ЗМВР и сумата от 305.04 лева, представляваща обезщетение за забава върху сумите от неизплатено възнаграждение за извънреден труд и 480 лева разноски и 116.05 лева държавна такса. Въззивният жалбоподател претендира юрисконсултско възнаграждение.

Жалбата е основана на оплаквания за неправилност и необоснованост на решението. Излага се, че съгласно чл. 141 , ал.1 т.1 от ЗМВР, ищецът е държавен служител и съобразно ал. 2 от същата норма служебното правоотношение се регламентира само от този закон. Препращането към КТ трябва да е изрично и не се прилагат субсидирано извън лимитативно изброените случаи. Според жалбоподателя, отчитането на извънредния труд при работа на смени въвежда специален ред, което прави недопустима аналогията с други държавни служители в гражданските ведомства. Счита, че Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, приета с ПМС № 4 от 17.01.2007 г. в сила от 01.07.2007 г. е неприложима са служебното правоотношение с този ищец. Като служител на МВР,

брутното му трудово възнаграждение следва да се формира от месечното и допълнителните възнаграждения, а според разпоредбата на чл. 178 от ЗМВР допълнителни възнаграждения се дължат за изпълнение на специфични служебни дейности за извънреден труд. Според жалбоподателя правната уредба на извънредния труд се съдържа в Наредба № 8121 з – 776/29.07.2016 г. на Министъра на вътрешните работи. Следва анализ за съответствие между приложения закон и Директива № 2003/88/ЕО на ЕП и СЕ от 04.11.2003 г. допълнителни възнаграждения се дължат по силата на разпоредбата на чл. 176 от ЗМВР. Изброява редица привилегии на служителите на МВР, предвидени в ЗМВР, различни от предвидените в КТ за всички останали служители и по аргумент за противното счита, че КТ е неприложим. С горепосочените доводи жалбоподателят мотивира възражение за неправилност на обжалваното решение поради неправилно приложение на материалния закон.

Решението се оспорва и по възражения за необоснованост - неправилно подвеждане на фактите към материално правните норми, като се твърди, че извънреден труд би бил налице, ако служителите работят извън нормативно определеното време. Жалбоподателят счита, че установената по-голяма продължителност на работното време на държавните служители в МВР се явява по-голяма от общата нормална продължителност на работното време, но това различие е нормативно обусловено с разпоредбата на чл.2, ал.2 ЗМВР функции на служителите от МВР. Наведени са доводи, че първоинстанционният съд не е отчел, че в ЗМВР са предвидени редица компенсаторни механизми – допълнително възнаграждение за прослужено време, размер на основния платен годишен отпуск, по-благоприятен режим на заплащане на извънредния труд, множество обезщетения. Сочи се, че от една страна съдът потвърждава заплащането на положеният нощен труд от служителя в размер на дължимото и потвърдено от събраните доказателства, а от друга – приема превръщането на часовете нощен труд в извънреден такъв и се допуска заплащане на извънреден труд в неговата по-висока стойност, който реално не е положен, при положение, че е безспорно доказано посредством заключението на вещото лице, че нощният труд на ищеца е напълно заплатен от ответника.

Според жалбоподателя, съдът не е изследвал въпроса дали изплатеният труд е извънреден, защото е над нормата за съответното тримесечие. Счита, че дори и при прилагането на общите трудови норми, на чието съдържание ищецът се позовава, за да обоснове претенцията си, е незаконосъобразно преизчисляването на часовете нощен труд с коефициент 1,143.

Отправено е искане за отмяна на обжалваното решение и отхвърляне на предявения иск.

В отрито съдебно заседание, жалбата се поддържа чрез процесуален представител, който претендира за присъждане на разноски.

Въззивнаемата страна не е ангажирала съда с писмен отговор, но в съдебно заседание се представлява от пр. представител, чрез който изразява становище за неоснователност.

Съдът, намира обжалваният съдебен акт за валиден и допустим, а по неговата

правилност, излага следните съображения:

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по предявени от ИВ. ИВ. Я.. ЕГН *****, с адрес гр. *****, срещу Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ в МВР, адрес: град София, п.к. 1309, ул. „Пиротска“ № 171 А, осъдителни иски с правно основание чл. 140 ал.1 във вр. с чл. 143 ал. 1 от КТ във вр. с 187 ал. 6 от ЗМВР и чл. 86 от ЗЗД, като следва:

за сумата от **1651.35 лв.**, представляваща дължимо допълнително възнаграждение за положен извънреден труд за целия период от 01.01.2018г. до 30.06.2020г., получен в резултат на преизчисляване на положения нощен труд в дневен с коефициент 1,143, ведно със законна лихва върху главницата от датата на предявяване на иска в съда – 27.04.2021г. до окончателното изплащане на сумата;

за сумата от **305.04лв.**, представляваща сбор от обезщетенията за забава върху незаплатения извънреден труд, считано от първо число на месеца, следващ изтичането на всеки един тримесечен период на отчитане, до датата на подаване на исковата молба в съда.

В обстоятелствената частна исковата молба, са изложени следните **фактически твърдения**:

В периода от 01.01.2018г. до 30.06.2020г. ищецът е полагал труд на длъжност „началник дежурна смяна“ при РД „Пожарна безопасност и защита на населението“ – Варна. Дирекцията е звено от структурата на ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ в МВР. Ищецът е със статут на държавен служител. Полагал е труд на 24 часови смени при сумирано изчисляване на работното време. По силата на чл. 176 ЗМВР, брутното месечно възнаграждение на държавните служители в МВР, се състои от основно месечно възнаграждение и допълнителни възнаграждения, а също и допълнително възнаграждение за извънреден труд, на основание чл. 178 от ГПК. Нормалната продължителност на работното време е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5 дневна работна седмица.

От 14.10.2016г. работното време на държавни служители се изчислява в работни дни – сумирано за тримесечен период. Работата извън работното време се компенсира с възнаграждение за извънреден труд. Съгласно чл. 9, ал. 2 от НСОПЗ при сумарно изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време. Самият коефициент е 1,143.

За процесния период ищецът е положил 1488 часа нощен труд, който преизчислен с коефициент 1,143 възлиза на 1700,78 часа. Т.е. разликата от 212,78 часа следва да бъде допълнително заплатен. Размерът е 1651,35 лв. с увеличението от 50 % съгласно чл. 187 ал. 6 от ЗМВР.

В писмен отговор ответникът е признал, че ищеца е заемал посочената длъжност и статута му на държавен служител. Обосновал е възражение за погасяване на предявените иски по ради изтекъл 3 годишен давностен срок. Оспорил е приложимостта на разпоредбите на ТК и съответно приложението на коефициент 1,143. Посочил е

приложимия подзаконов нормативен акт Наредба 8121з-776 от 29.07.2016г. за реда за организацията и разпределянето на работното време, неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима за дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в МВР. Направил е анализ на понятията извънреден и нощен труд. Направи е твърдение, че нощния труд на ищеца е заплатен, като съгласно заповедта на министъра на вътрешните работи неговият размер е 0,25лв. на час, респ. 1 лв. на час след м. февруари 2020г. Оспорил е акцесорния иск с правно основание чл. 86 от ЗЗД

Първоинстанционният съд е уважил исквете, като предварително и правилно е разпределил доказателствената тежест в процеса, отделил е спорните от безспорните факти, основал е решението си на заключението на ССч.Е като е приел, че ищецът е положил общо 1496 нощен труд, който преизчислен с коеф. 1,143 възлиза на 1710 часа, т.е. разликата е 214 часа, чиято стойност в лева, изчислена въз основа на часова ставка от 150% от ОМВ, се равнява на 1694,38 лв. Размерът на мораторната лихва за периода от датата на падежа на задължението за заплащане на извънредния труд – първо число на месеца, следващ изтичането на всеки един тримесечен период на отчитане, до датата на подаване на исковата молба в съда като число 327.39 лв.

Спорът пред въззивния съд е правен и се свежда до приложимото право. Разпоредбата на чл. 176 ЗМВР определя брутното месечно възнаграждение на държавните служители на МВР като състоящо се от 1.основно месечно възнаграждение и 2.допълнителни възнаграждения. Сред предвидените в същия закон допълнителни възнаграждения е и допълнително месечно възнаграждение за извънреден труд – чл.178, ал.1, т.3. Според нормата на чл.187, ал.9 ЗМВР „Редът за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдых и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи“. Процесните правоотношения са регламентирани в Наредба № 8121з4 издадена от министъра на вътрешните работи и уреждаща реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на вътрешните работи. Текстовете на чл.3, ал.3 „При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период“. В Наредба № 8121з-779 /обн. ДВ бр.60 от 02.08.2016г./ липсва изрична норма /съответстваща на чл.31, ал.2 от Наредба № 8121з-407/ за преобразуване на часовете положен нощен труд с коефициент 1.143. Липсата на изрична норма, обаче не следва да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положените от служителите в МВР часове нощен труд в дневен (каквато изрична забрана би била и противоконституционна), а представлява празнота в уредбата на реда за организацията и разпределянето на работното време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата извън редовното работно време, режима на дежурство, времето за отдых и почивките на държавните служители в Министерството на

вътрешните работи. При наличие на такава непълнота в специалната уредба касаеща служителите в МВР следва субсидиарно да се приложи общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата (обн.ДВ бр.(от 26.01.2007г.), като в чл.9, ал.2 от същата е предвидено при сумирано изчисляване на работното време нощните часове да се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Основен спор по делото се явява въпросът дали в правоотношенията между ищеца, работещ по служебно правоотношение и ответникът, е приложим субсидиарно КТ или не. Действително ЗМВР се явява специален по отношение на ЗДСл., но ЗДСл. се явява специален по отношение на КТ. За всички неуредени въпроси в специалния закон се прилага общия. В чл. 187 ал. 3 от ЗМВР се сочи, че „Работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- 5 или 24-часови смени – сумирано за тримесечен период. Определянето на 24- часова смяна е по изключение.

Поради спецификата на дейността в Медицинския институт на МВР може да се определя и 6-часова смяна. При работа на смени е възможно полагането на труд и през нощта между 22,00 и 6,00 ч., като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период.“ Нормата на чл. 187 ал. 3 изр. 4 от ЗМВР е аналогична на нормата на чл. 140 ал. 2 от КТ, съгласно която „Нощен е трудът, който се полага от 22,00 ч. до 06,00 ч.“ Поради това разлика в уредбата на КТ и ЗМВР по въпроса кой труд се счита за нощен няма, а нощен е трудът положен между 22,00 и 6,00 ч. Преизчисляването на нощният труд в дневен произтича от нормата на чл. 143 ал. 1 от КТ във вр. с чл. 140 ал. 1 от КТ. Съгласно чл. 143 ал. 1 от КТ, Извънреден е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Съгласно чл. 140 ал. 1 от КТ Нормалната продължителност на седмичното работно време през нощта при 5-дневна работна седмица е до 35 часа. Нормалната продължителност на работното време през нощта при 5- дневна работна седмица е до 7 часа. Няма спор, че за служителите в МВР, както и за всички останали работници и служители в България, нормалната продължителност на работната седмица е 5 дни. Никъде в ЗМВР не е посочена друга, различна нормална продължителност на работната седмица. Нещо повече, изрично в чл. 187 ал. 1 от ЗМВР се сочи: „Нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица“. Доколкото няма спор, че за служителите в МВР, нормалната продължителност на работната седмица е 5 дни, то тогава приложими се явяват ограниченията на чл. 140 ал. 1 от КТ по отношение на нощния труд, който следва да е до 7 часа. Трудът, положен между 22,00 и 6,00 ч. /нощният труд/ е с продължителност от 8 часа, т.е. излиза извън рамките на нормалната му продължителност от 7 часа, установена в КТ /доколкото липсва специална норма в ЗМВР, дерогираща правилото на чл. 140 ал. 1 от КТ, касаеща нормалната продължителност на работното време през нощта, а не продължителността на нощния труд/. Доколкото нощният труд от 8 часа е над нормалната му продължителност от 7 часа, същият се явява извън установеното за

служителя работно време, следователно подлежи на обезщетяване като извънреден труд по смисъла на чл. 143 ал. 1 от КТ. Следва да се посочи още, че субсидиарната приложимост на КТ по отношение на ЗМВР, може да се потвърди и от приетото ТР 8/2013г. на ВКС, което е постановено именно във връзка с дела по ЗМВР. В същото ТР, макар и отговорило на различни въпроси от този, стоящ в центъра на настоящото дело, се сочат като приложими нормите на КТ в правоотношения по ЗМВР. Аргументите за недопустимост на преизчисляването на нощния труд в дневен, тъй като нощният труд се заплаща по 0,25лв. на час, и би се получило двойно плащане, са несъстоятелни. Допълнителното заплащане на нощния труд следва от факта, че същият е специфичен труд, полага се при условия, които влияят негативно на здравето на работника/служителя и се заплаща поради факта, че работника и служителя отдава труда си през посочените часове, определени по принцип за сън. То не зависи от това дали нощния труд се полага в рамките на неговата нормативно определена горна граница на продължителност или над нея, т.е. като извънреден труд. Извънреден труд от своя страна се заплаща само когато работодателят не се е съобразил с разписаните в КТ правила за максимална допустимост на нощния труд, които правила са приети с цел защита на работника/служителя от прекомерното полагане на нощен труд. В КТ е прието, че се допуска нощен труд, но при намалена часова ставка в сравнение с дневния /именно поради понеблагоприятните условия на полагане на нощен труд/. Несъобразяването на работодателя с това императивно условие на закона води до ангажиране на отговорността за заплащане на обезщетение за извънреден труд. Изложените от първоинстанционния съд мотиви са подробни и правилни и са основани на събраните по делото доказателства, поради което въззивният съд изцяло ги възприема като част от мотивите на въззивното решение.

Заклучението на ССЧЕ, определя размера на възнаграждението за положен извънреден труд и обезщетението за забава. Поради по-високите стойности от тези на исковата претенции, правилно съдът я е уважил в претендирания размер.

Първинстанционният съд не е изложил мотиви по възражението за изтекла погасителна давност, която намира своето основание в разпоредбата на чл. 111, б. „а“ от ЗЗД. Релевантни към това възражение са следните факти: Ищецът е предявил претенцията си на 27.04.2021 г. Претендирал е заплащане на труд с начален момент 01.01.2018 г. – 30.06.2020 г., но забавата за работодателя е от 01.05.2018 г., защото първото възнаграждение дължимо за положен труд през януари – март е станало изискуемо на 01.05.2018 г. С предявяване на иска, срокът на погасителната давност е прекъснат преди изтичането, поради което възражението е неоснователно.

Решението е правилно и обосновано, поради което следва да бъде изцяло потвърдено. С оглед изхода от спора пред въззивния съд, в тежест на ответника следва да бъдат присъдени направените от ищеца разноски. Не са представени доказателства за извършен разход, поради което правото на разноски, следва да се счита за непретендирано.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 1252 от 04.10.2021 г., постановено по гр. д. № 6123 по описа за 2021 г. на Районен съд – Варна.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____